

postcontoir, dit flere exemplar komma att afgå, af hvilket någon möjligtvis felande nummer utan tidsutdröjt kan tillställas prenumeranterna. Må Suomalainen således icke tala om några mutor hos ärligt folk, mente vår postmästare,

Till införande i Saima.

Demoiselle Augusta Sophia Thauvon afled efter en kort sjukdom i Paldamo den 31 Martii 1846 i en ålder af 18 år, 10 månader och 9 dagar.

10

218 J. V. SNELLMAN – J. W. G:SON SNELLMAN 4. V 1846

Uleåborgs LA, J. W. Snellman G:son arkiv

Käraste broder!

Tack sjelf och tacka från mig Din kära Husfru aldra hjertligast för brevet och bestyret. Jag kunde, så intrasslade som förhållande blefvo i mängden af proflappar, icke sjelf reda dem, utan måste afslöja hemligheten och begära min lilla husäras benägna biträde, och hon skrifver nu en afhandling i det viktiga ämnet – en Jeannette Snellman till en Jeannette Snellman.

20

Ditt besvär med Afton Bladet måste i längden blifva tråkigt. Dock fruktar jag, att genom postiljonerna någon ledsamhet kunde inträffa. Dessutom lärer transporten för hvarje gång icke kunna ske under 40 koppek Silver ungefär – 20 till hvarje. Månatliga öfversändningar skulle så göra 4–80, d. ä. mer än Tidningen eljest kostar mig. Kunde jag helst få tre månaders belopp för gången, så är jag allt dermed belåten. Lättast gå de kanske från Ravander, hvilken med Roering har trägna kommunikationer. Gör dock eftersom lägligast faller sig. Kanske kan man äfven lita på postiljonerna, och några kopek betyda icke stort. För transporten af det mellan Fruarne ifrågavarande tyget har jag särskildt tillsagt de härvarande, och det kan således på den vägen komma säkert fram.

30

Dröjsmålet med detta svar är fruntimmersak. Må det icke hafva föranledt några ledsamma transaktioner i afseende på hattarne.

Gud vare hos Dig och de Dina.

40

Din
tillgifne Broder
J. V. S:n

Kuopio d. 4 Maj.

219 J. J. NERVANDER – J. V. SNELLMAN 1846 HUB, JVS handskriftssamling

50

Min Heders Pascha!

Du är en Tyrann!! Och detta visste jag förut, hvarföre Walleens

uppdrag äfven var mig högst oangenämt, såsom jag äfven i mitt bref anmärkte, ty så enfaldig var jag ej att jag ej förutsåg att Du – faute de mieux – skulle blifva arg på mig. Aldeles som Kaliferne fordomdags hvilka läto hugga hufvudet af dem, som bragte dåliga »tidender». Emellertid kunde jag ej säga åt Walléen, att jag ej tordes framföra uppdraget af fruktan att Du skulle fara ut mot mig. En sådan förutsättning hade naturligtvis skadat Dig och hellre ville jag taga emot min skur, med förbehåll att ej lägga den på sinnet.

10 Såsom något Psychologiskt märkvärdigt skulle jag likväl önska veta, huru det är möjligt att Du, när Du får »ilet» på Dig, ej sjelf märker att Du är aldeles oförmögen af billighet och rättvisa. – Jag menar ej att Du ej vill förstå mitt raljeri hvad Bygdén beträffar; ehuru Du visserligen bordt inse eller lätt kunnat få höra af Honom, att Han är alltför litet lierad med mig, som Han knappast sett 2 ggr om året, för att af mig begära råd huruvida Han skulle emottaga Censorsbefattningen, vid hvars emottagande hvar och en med ringaste kännedom om Hans Charakter kunde veta att Han skulle efter bästa förmåga uppfylla förmäns och lagens bud. Hela mitt tillgörande dervid bestod derföre helt enkelt deri att jag, då Han talte om svårigheten att bibehålla en
20 »vänskaplig fot» vis å vis Dig, jemte sin Censors-syssla, formulerade Hans *ställning* och *följden* af Hans Censors-befattning till det infall, att Han blefve husläkare hos Saima, för att förlänga Hennes lif. Detta infall, lika litet som Runebergs, »att Snellman vore seg, men Bygdén af läder», kan hvarken göra till eller ifrån hvad Bygdéns Censorsstränghet beträffar, och möjligen endast hafva det goda med sig att Ni, då Han kan skylla på andra, ej kommer så fort här ihop med hvarandra som eljest.

Då emellertid Bygdén ingalunda kan handla emot eller utöfver Censurförordningen och vara strängare än andra Censorer i landet, så
30 förstår jag ej hvad Du menar dermed »att jag bordt förutsätta att Du ej ens för 500 R^wb^{el} Skilfver» blir en fähund». Är det att vara fähund att Du måste engång underkasta Dig samma Censur, som öfriga Tidningsredaktörer i landet? Och äro de äfven fähundar som antingen rätta sig efter Censor, eller på laglig väg söka ändring i Hans åtgärder? Kan Du vid kallt blod, fordra att i längden få stå i den exceptionella ställning i afseende på Censuren, hvori Du hittills stått, eller tror Du verkligen ej, att de andra Redaktörerne gerna skulle skrifva så fritt som Saima hittills ifall de finge tillåtelse af Censor? Så mycket känner jag af
40 Cens^{ur}förordn^{ingen} att Saima ej sällan innehållit saker som stå i uppenbar strid mot Cens^{ur}förordningen, t. ex. i Stenbäckska affären. Slutligen måste jag göra Bygdén den rättvisa att 1:o Öfver hälften af Censorerne skulle hafva sagdt att Din artikel om pietismen hörde till Domkapitlets i Borgå Censur och 2:o knappt en bland 10 skulle hafva låtit noten om de bildade klassernes religion passera.

Ditt i sammanhang härmed stående uppdrag, att underrätta Dig om blifvande indragning af Saima, måste jag afsäga mig 1:o emedan det är svårt att veta om ett rykte är grundadt eller ej och 2:o emedan det är förutse att Du i alla fall blir arg på mig.

Men, som sagdt, allt detta är en lång parentes och Du må hafva
50 mera eller mindre skäl att förarga Dig öfver mitt oskyldiga infall, så mycket hellre som vi ingendera äro skyldiga att frångå våra välförvärfvade privilegier, *Ditt* att vredgas, *mitt* att skratta åt allt. Jag menar med Din orättvisa de beskyllningar Du gör mig för hvad jag icke sagdt. Att pojknarnes bortrymmande står i sammanhang med fennomanin kan väl Du sjelf ej neka, då rymningen skedde för att studera finska och

lappska samt efter 2 år »återkomma som stora män». De öfriga »uppträdena» har jag ej heller påstått vara, i sammanhang med Fennomanin »annorstädes än i de räddas inbillning», men att de der äro det är ett faktum, hvarföre jag ej rår. För min del tror jag ej att demonstrationerne mot Ryskan stå i annat sammanhang med Fennomanien, än ett dylikt måhända hvari Du engång skref att nämnda manie sammanhängde med Studenternes likgiltighet vid Nordströms bortresa. Då detta medgifvande af mig är vida större än hvad jag i mitt sista bref yttrat, hvartill tjenar att Du demonstrerar för mig oriktigheten af de slutsatser, hvilka jag blott *historiskt* och för att Du ej skulle vara derom i okunnighet, in transennam omtalat. 10

Vidare räknar Du upp några lofvande ämnen och säger sedan: »Det är allt smått – Men ingen kan betvifla att ju ett intresse är bättre än intet, än liknöjdhet för allt utom buken – Och hvilket vetenskapligt intresse har härförinnan funnits hos Universitetets ungdom». Är Du nu sjelf blind då Du till bevis för Fennomanins höjande förmåga uppställt en så kinkig fråga eller tror Du att jag är nog blind att ej kunna anställa jemförelser. – Du anför Elmgren, Alfthan, Tengström, Kellgren och Berndtson. Låt oss jemföra dem med föregående generationer bland studerande ungdomen t. ex. den hvartill Du sjelf hörde, för att se till hvad grad ett framskridande är märkbart. Alltså *Blomman* af 20

I.

Studerande ungdom härförinnan (af Snellmans jemnåriga), en ungdom utan intresse och liknöjd för allt utom buken. (Cirka 1830.)

Laurell på sin tid icke frisinnad, eller huru?

Nordström servil och feg jurist, liknöjd för allt utom buken

Cygnæus, ett godt ämne till kritikus och poet, men liknöjd för allt utom buken.

Lönnrot linguist, men utan vetenskapligt intresse och liknöjd för allt utom buken.

Runeberg Diktare innom fähusidyllens område.

II.

Nuvarande Studerande ungdom, med vetenskaplig håg etc. (Cirka 1845.)

Elmgren, en frisinnad och modig Theolog, utöfver hvad vi någonsin haft. 30

Alfthan en frisinnad och modig Jurist, utöfver hvad vi någonsin haft. (Du säger d:o Jurist)

Tengström ett godt ämne till kritikus 40

Kellgren en linguist

Berndtson, en diktare utöfver fähus idyllen emedan Han gått ända till Vårdshusidyllen.

Såsom ytterligare gåsbukar utan vetenskapligt intresse kunna anföras, 50
A. v. Nordtman, Borenius d(en) ä(ldre), Gustaf Laurell, Snellman, St. Sjöman, Gylden Geitlin, Den äldre A. Laurell född 1801 den yngste Cygnäus född 1807, och hörande på samma tid till den studerande ungdomen,

Sedan Du uppdragit taflan af det fortskridande i vetenskaplig håg,

som Du funnit hos Universitetets ungdom, utbrister Du: »men verkan» (af den fennomaniska rörelsen) »förspörjes äfven på andra håll». Mätte denna verkan ej reducera derhän som den på U<niversitets> Ungdomens vetenskapliga håg. Du talar härvid dock om den vaknande ifvern för landets industri i allmänhet, så att jag ej kan afgöra huruvida den härflyter af Fennomani eller af ett förändradt tullsystem och Haartmans ifver att upphjelpa industri och manufaktur. Såvidt jag i M<a>n<u>f<a>ktur-Direktionen kunnat sluta, har jag *intet* försport i detta hänseende af Fennomanien.

10 Jag kommer nu till det sätt att resonnera som Du och Fennomaner i allmänhet älska för att vederlägga dem som ej höra till lägret. Detta sätt är aldeles detsamma, som pietisternes och i allmänhet herrskar en märkvärdig likhet mellan Pietismen och [Finlands politiska pietism] fennomanien. Du yttrar Ditt förakt för *den lugna forskningen*, den högsta som vetenskapen känner, en forskning som bragt verdens civilisation till sin nuvarande höjd och derpå arbetat en »geraume Zeit» innan tidningar funnos. Huru måste Du ej anse obetydliga sådana lugna forskare som Hipparchus, Plato, Aristoteles, Baco, Galiläi, Copernicus, Keppler, Newton, Euler etc. Schiller säger väl Wenn die
20 Könige baun haben die Kärrner zu thun; men Du går ett steg längre och tyckes tro, dass die Kärrner Alles thun. Jag för min del anser visst de Vetenskapliga Kolportörer för särdeles nyttiga och aktningsvärda, hvilka bringa i omlopp bland Allmänheten parcellvis de stora Vetenskapliga sanningarne, men ej kan jag sätta dessa kolportörer i mitt sinne högre än de den lugna forskningens män, som uppfunnit dessa sanningar. Jag tror att världshandeln bedrifts af grosshandlarne och ej af kryddkrämarne och anser för troligt, att Lönnrot, den lugna forskningens man gjort mera för Finland, än alla Kalevalas öfversättare och kommentatorer tillsammanstagne.

30 Du begagnar i Ditt bref uttryck om *den lugna forskningen* och om *klokheden* aldeles likadana som Pietisterna om *Vetenskapen* och det *fördjeflade förnuftet*. Jag anmärker detta för likhetens skull, och ej derföre att Pietistismen skulle hafva orätt deri att hata sina dödsfiender Vetenskapen och förnuftet, eller att fennomanien, sådan Du vill hafva den, äkta och veritabel, för hvilkens »rätta andar Du sjelf redan är för svag», skulle hafva orätt deri att hata klokhed, sans och lugn forskning.

Vidare likhet finner jag mellan pietismen och Fennomanien deri att begge icke gerna vederlägga sina motståndare under antagande att de sednare skulle vara ledda af öfvertygelse, utan hasta sig begge (Pietismen och Fennomanien nemligen) att förklara motståndarne för
40 *kötsens* trälar eller *andens trälar*, utan högre intresse. Med ett ord: motståndarne fördömmas på grund deraf att de ej äga sinne för annat än *buken*. Medgifva motståndarne dessa premisser, så är det ej svårt att besegra dem. Medgifva de ej, så kallas de *hycklare*. Hällströms förtjenster, *stora* förtjenster såsom Vetenskapsman har jag, äfven då jag personligen varit mest förbittrad på Honom, alltid erkänt och tror fullt och fast, att Vetenskaps Societeten äfven beundrar dem; men icke förthy yrkar Du som gifvet, »att jag måste medge, att Societeten hycklar beundran». Lita Du derpå, att lika mycket, som Studenterna beundra Dig såsom fennoman, lika mycket beundrar Vetenskaps-
50 Societeten Hällström som Naturforskare. Med andra Hällströms egenskaper har den naturligtvis ej att göra och teckningen af de öfriga tillhör ej mig utan Lagus. Att jag måste uppträda som talare, skedde mot min vilja och sedan jag mer än ett halft år kämpat deremot, lofvat teckna Honom såsom Vetenskapsman och meddela alla upplysningar

som jag kunde o. s. v. Men intet hjälpte och om jag ej ville *hyckla* en *oförsonlighet*, som jag ej kände på Hans döda mull, så måste jag deran, ehuru öfvertygad att hvad jag än sade, så skulle folk finnas som anmärkte derom. Då jag derföre gjorde en sjelfuppoffring i att uppträda som talare, så ansåg jag mig i ersättning berättigad att endast göra *mig sjelf i lag* vid talets utarbetande. All den sans och sjelfförnekelse, som jag vid detta tillfälle ådagalagt, måste för Dig synas högst förkastlig. Jag tröstar mig dock dermed att: »Ein Mensch ohne Form muss jede Anmuth des Betragens als Falscheit ansehen».

Du skrattar säkert åt denna citation. Jag vet det. Den är lånad från en den *lugna forskningens* man, en man som kämpade sig till *sans* och *klokhets*, den är lånad från Schiller. 10

Slutligen säger Du: Lef väl! och om Du kan, så gif öppen talan plats framför klokhetsen. Ja väl; det *kan* jag och det *har* jag alltid gjort, nemligen att *gifva öppen talan plats*, men ej *framför* klokhetsen utan jemte klokhetsen. *Öppen talan* utan klokhetsen, är *en talan i vädret* och derhän går jag icke (säger *icke*) äfven om jag skulle erbjudas att tala i vädret åt den riktning, *dit vinden blåser*.

Sedan mina åsigter, vid min hemkomst från utlandet, modifierade af erfarenhet och eftertanke, ej mera stodo i samklang med dagens ton, har jag sjelfmant och otvungen afsagt mig all popularitet, vill ännu mindre *nu* än *då* hafva densamma, men begagnar mig äfven af min rättighet, att obesvärad af släpet, tänka och tala *liberalt* på egen hand. Lika öppet som Du eller någon annan, ja kanske öppnare emedan mera ogeneradt, talar jag derföre inför så väl höga, som låga; men icke går jag i hvardagslag på *kothurnen*, det stora spektaklet behagar mig icke om det skall gifvas från morgon till qväll. Jag finner det beqvämast att gå på i *soccus*, men då går jag också öppet på i *strumpsockorne*. Emedan Du dock önskat öppen talan, så har jag på *uttryckelig begäran*, undantagsvis sagt hvad jag ansett vara Dig till fromma att höra sagdt af en gammal ungdomsvän. 20 30

Då jag derföre hållit mig neutral hvad *fennomanien* beträffar, så får Du lof att hålla tillgodo med att anse den förklaring af mig vara öppen, att jag handlat så af öfvertygelse. Här ett skäl: Jag hinner omöjligt med att rätt fullgöra hvad mig åligger som *Magnetic*es observator, hvad kan då af mig ytterligare fordras? Skall jag observera och på de 10 minuter, som jag har lediga till nästa *Observation*, uppgifva ett kort, men kraftfullt *fennomaniskt tupp-rop*, för att vara Dig och andra »starka andar» till nöjes? Emellertid skulle jag visserligen göra detta; liksom Tuppen vid morgongryningen, ifall jag ansåge den konstgjorda *Fennoman-rörelsen* för en sådan morgongryning. Så anser jag dock ej. Mina skäl äro för många och för vidlyftiga att här utveckla, och dessutom skulle en sådan *exposé* tjena till intet, emedan den naturligtvis ej skulle verka på Dig. Jag skall derföre blott i korthet gå på i *strumpsockorne*. Alltså 1:o Finland är ej sjelfständigt och äger ingen historia, har alltså aldrig varit sjelfständigt. Finnarne utgöra visserligen ett folk, emedan de tala ett språk, men utgöra ej en nation, emedan de ej äga historia. Gåskarlarne tala äfven alla samma språk, men utgöra ej en nation, icke ens vildgässen hvilka dock äro sjelfständiga. Utan att vara *nation* kan man ej få, ej skapa åt sig, aldraminst hos herrar beställa en *nationallitteratur*. 2:o Borde Finland således först blifva sjelfständigt, men sjelfständigheten fås ej genom predikan om *nationallitteratur*. Visserligen hafva folk slagits för en bok, för sin bibel, men intet folk har ännu slagits för sin *Grammatika*: Finnarne äga således att göra som Israels barn i det landet Gosen: släpa sten och strå samt derunder 40 50

må väl och *föröka* sig, i förväntan att Egyptens sju plågor, skola befria dem ur fångenskapen. 3:o För att en nationallitteratur skall bära sig, får ett folk ej vara för fattigt och fåtaligt. Fattigdom och fåtalighet nedtrycka Svenskarnes och Danskarnes litteratur, och medvetandet deraf har framkallat de Scandinaviska ideerne. Och ändock måste ej der allt göras från början såsom hos. Finskan såsom bildningens och litteraturens språk kunde ej frambringa annat än en A-B-C boks litteratur. Om Du tror på möjligheten af Finsk litteratur, tror Du äfven på möjligheten af en Estnisk och Lapps national-bildning och -Litteratur. 4:o Huru skall Finskan uttränga Svenskan, då Svenskar och Finnar ingendera äga landet. För att göra som man vill i ett hus, måste man äga huset. Sätter sig den Svenska minoriteten emot förändringen och detta sker ifall nöden påtränger, huru skall då Svenskan afskaffas, mera än vår adel, om än hela ofrälse massan ville det. Endast en *revolution af Finnarne mot Svenskarnes* kan hjälpa, men Ryssland skulle måsta taga en *revolution i Finland mycket illa upp*, fast revolutionen ej skulle gälla *Ryssland*, 5:o Ännu har det ej i något land, ej ens *sjelfständigt*, lyckats pluralitetens språk att uttränga bildningens lefvande språk. Jag tviflar derföre om experimentet första gången skall lyckas i Finland. 6:o Visserligen ligger i ett *folks* idé, att hvarje folk skall hafva sitt *fädernesland* och der tala sitt *språk*. Detta är regeln; men har ett folk engång förlorat ettdera af dem, så är det osäkert huru vida nämnde folk *återfår* eller *kan* återfå dem. En menniska har två ben, säger naturforskaren; men har Hon förlorat det ena, så får hon aldeles emot all theorie i all sin dar hoppa på en fot. Judarne äro ett folk, som äger nationallitteratur och historia, men ej ett land. Finnarne äga ej historia, ej nationallitteratur, men äga sitt land, och de respektiva folkens anspråk att erhålla det saknade, äro visserligen ej ogrundade, men hvilkenderas process förr afgöres torde vara osäkert 7:o Åtminstone bör nämnda process föras af käranden sjelf och ej af advokater. Du, R. Tengström, Elmgren, Berndtson kunnen ej förstå en Finsk bok utan lexicon och ej felfritt skrifva ett blad, ären I Finskans naturliga sakförare. I ären alla mer eller mindre *öfverlöpare* från Germanisk och Svensk bildning. Kan ej en här hafva inhemska anförare, utan måste de sökas i fremmande leder, så *kan* striden ej vinnas. När har Demokratién segrat med Aristokrater till anförare. Hafva Irländarne Engelsmän i spetsen för sig under striden om Irländsk sjelfständighet? Hafva Polackarne Ryssar? Nej från Finnarne sjelfva bör impulsen och tryckningen utgå. Utgår den ej, så är rörelsen för tidig. Ju hårdare jordmån hvari Finskheden växer, desto säkrare skall den acclimatiseras. Jag litar ej i frågan på Herremän, utan på *bönder*. Allt hvad Finskhedens Svenska Amma kan göra, är att *låta* barnet försöka sina krafter. Att idkeligen bära barnet, visar väl parad af ömhet, men lär det aldrig att gå sjelf. 8:o Anser jag Svenskan, som skal, nödvändig för att bevara Finskan, som kärna, oåtkomlig för närvarande missgynnsamma förhållanden. Skalet ruttnar, men kärnan blir ej skadad under den långa vintern, samt gror när tiden blir inne. Ett eller annat århundrads väntan mer eller mindre, gör ej till saken i ett folks lif, blott det efter denna väntan har så mycket säkrare hopp om framgång, men väl kan denna framtid bortfuskas i en handvänning, och jag vill ej deltaga i bortfuskaudet, utan vara säker om framgång. Ingen Theori, ingen god afsigt fredar dervid samvetet. Endast framgången, slutlig och fullständig, gifver decharge. Misslyckas man, så icke allenast *anses* utan *är* man brottslig. Säg derföre alldrig: att »Ditt samvete är lätt, emedan Dina ord varit de bästa tankar». Så lätt köpes ej samvetsfriden i folkens sak,

och endast Vår Herre äger för öfrigt Hallstempelns hvarmed de stemplas till »de bästa», hvilka Han så pröfvar vara.

9:o Efter denna uttalade tanke om Fennomanien, borde jag visserligen för min ringa del uppträda emot den, men jag äger hvarken de specialstudier, den ställning i samhället, eller den bergfasta öfvertygelse som fordras för att med framgång strida mot strömmen, derföre inskränker jag mig dertill att vara passiv, då det gäller att gå utom den krets, der jag anser att de Finska sträfvänderne med trygghet kunna understödas. Man kan ej fordra af hvar och en att Han skall slå sig på Fennomani, lika litet som jag fordrar att hvar och en skall blifva naturforskare. Jag hvarken bör eller kan under slika omständigheter handla annorlunda än jag gör, i synnerhet som ett decideradt uppträdande å min sida i en eller annans ögon kunde äga mera auctoritet än det förtjenar att äga. 10

– Emellertid ser Du att jag åtminstone tänkt i ämnet och kan sluta, att jag tänkt mera än jag på dessa hopraspade sidor i hast hinner och kommer ihåg att utföra. Intet hindrar mig att var opartisk i alla fall och mitt slutomdöme om frågans ställning för det närvarande är, att Du gör Dig vida mera lysande Fennomaniska luftslott, än i verkligheten förefinnas, att Du derföre antar ofta nog en ton, som skrämmer bort mera än den lockar publiken till Dina fälttecken, hvilka omgifvas af anhängare, till en stor del nog lätt rustade och odisciplinerade, samt långt ifrån så pålitliga som deras skrik tyckes förebåda, i fall det gäller annat än att för lätt köp förvärfva stundens ära. Hedervärda undantag finnas flere, men dessa undantag, äro långt ifrån att taga stegen fullt ut och vill Du, som jag fullt tror, Din sak väl, så följ litet närmare i jernbredd med Dina kärntrupper. Carl den XII var icke bättre fältherre för det att Han gick i spetsen för avantgardet. Med ett ord, äfven här måste jag tro, att sans och klokhet ej kan skada, samt att åtminstone Löwenhjelm vid Siikajoki gjordt bättre för Finlands sak, om Han sett sig litet om innan Han störtade sig i gapet på kossakerne. 20

Hvad Du talar om Universitetet, förbigår jag här. Det visar blott att Du ej i Kuopio har öfversigt af sakernes ställning här. Lagi val gör epok i Consistorium. Du ifrar mot hädangångne släkten, de Pippinskt-Ursinska tiderne och vet ej att lördagskonventet nu är flyttadt till det gröna bordet. Det veta för öfrigt ganska få ännu, och ju längre man det ej vet desto bättre. Åtminstone måste jag försvara Consistorium för den tid jag der suttit, emedan jag under nämnda tid *hvarenda* en gång voterat med pluraliteten. Den *klokhet* att jag på förhand förutsagt, att Lagi val skulle spränga pluraliteten af de gamla, och att Lagus oakadt Han förut hört till de Gamla, skulle måsta, för att subsistera, stödd sig på de yngre, torde Du ej hos en Nybegynnare i Consistorie alla affärer anse malplacé, om Du äfven vill anse för onödig *sans*, att jag ansåg lämpeligt, att en gammal Rektor, stödd på unga Consistoriales gjorde från det fordna, en öfvergång till en ung Rektor och unga Consistoriales till pluralitet. Rein är nu Prorektor. 30

Jag slutar efter pappret blir slut med den önskan att Du i det föregående ingenstädes måtte *läsa* något stötande, emedan jag *ingenstädes skrifvit* något som *skulle* stöta. Räkna allt hvad Du kan tycka förargeligt på det hafs, hvarmed man raspar till en så här lång ramsa. Jag har ej läst igenom den och vet derföre ej ens om jag ej utelemnat ord och i allmänhet skrifvit utan sammanhang. Ursäkta 40

Din
gamle Vän